

OVIDIU

PRIMA

REVISTA LITERARA DOBROGEANA

APARE BI-LUNAR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

CERCUL LITERAR „OVIDIU”

CONSTANȚA

Sumariul No. 14

Olténca, poezie ilustrată, *Petru Vulcan*. — Despre ideal, conferință, *M. Strajan*. — Prier, versuri, *Rădulescu Niger*. — Clauța, noveletă, *Georgiu Stoica*. — Note tomatice, versuri, *Romanescu-Titus*. — Lebăda, versuri, *Romanescu-Titus*. — Psihologia amorului, studiu, *Petru Vulcan*. — Cu brațe albe, versuri, *Gh. Marinescu*. — Cântec plugăresc, versuri, *Rădulescu Niger*. — Eu și ea, versuri, *Romanescu Titus*. — Scrisori însemnate, *Edgar Dall'orso*, *Petru Vulcan*. — Cronica revistei „Ovidiu”, *Redacția*. — Poșta Redacției, *Lume și Vulpe*.

CONSTANȚA

TIPOGRAFIA „AURORA” ILIE M. GRIGORIU & Co.

1899

CRONICA REVISTEI „OVIDIU“

Membrii de onoare

M. S. Regina Elisabeta a României.

Inalt Prea Sânția Sa Iosif Gheorghian, Mitropolitul primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Inalt Prea Sânția Sa Ghenadie, fost Primat al Ungro-Vlahiei (și fondator).

Lt.-Colonel Langa (și fondator).

D-na *Zoe D. Sturdza* (și membră fondătoare).

D-na *Elena Dr. Turneseu* (fondătoare).

Grigorie Tocilescu (Președ. de onoare).

Spiru Haret (Ministrul Cultelor și instrucțiunii publice).

Dómna *L. Luca Ionescu*.

D-l *Luca Ionescu* (prefectul județului Constanța).

I. L. Caragiale (om de litere).

Ion Calinderu (Membru al Academiei române).

Vasile Urechiiă, (profesor universitar).

Lt. M. D. Ionescu (colaborator-fondator al revistei «Ovidiu»).

N. Rădulescu-Niger.

Căpitanul Carol Scrob.

Mihăescu-Nigrim.

Balș (inginer).

Ion Bănescu (profesor-Avocat) Constanța.

Belcie (avocat) Constanța.

Mihail Strajan Dr. în filosofie, profesor la liceul Carol I.

Iulius Zanne, (autorul opereii premiate de Academia română: *Proverbiu românii*).

Teodor Zadie.

Cap. Ionescu.

În urma unui an și jumătate de funcționare și a experienței făcute, Președintele Cercului literar «Ovidiu», vedând lacunele ce presintă statutele acelei Instituțiuni și greutatea de care se isbește la fie-ce pas, a propus consiliului modificarea lor, în care scop, consiliul a

însărcinat o comisiune compusă din d. P. Vulcan, d. Traian Fortun, avocat și d. I. Berberianu, farmacist, să propună și să modifice statutele.

Comisiunea terminându-și lucrarea, statutele vor fi citite întâiu în consiliu, apoi se va convoca adunarea generală pentru a fi votate.

Toți domni Membri sunt rugați să ia parte la ședința ce se va ține în scopu sus arătat, ziua li se va aduce la cunoștință prin adrese speciale.

Tinerii C. P. Demetrescu și I. Enciulescu, copisti, unul la serviciul portului, cel-alt la serviciul tehnic, cădând sub prescripțiunea art. 10 din statutele Cercului, care glăsuesc că: *ver-ce membru care va lucra în contra intereselor și scopului Cercului va fi eliminat*, consiliul în ședința sa de la 17 Martie l-a eliminat pentru tot-d'a-una din Cercul literar «Ovidiu».

Din cauza abundenței de materie suntem siliți a amâna pentru numărul viitor publicarea articolului studiu «Anecdote», datorit d-lui D. D. Stoenscu.

Reviste sosite la redacție în ultimul moment:

No. 3 anul 20 din bătrîna revistă «Literatorul», fondată de Al. Macedonschi. Redacția și administrația strada Frumósă No. 42, București.

No. 14 anul 9 din «Unirea», fôie bisericească și politică în Blaj.

No. 3 din «Invetămîntul Primar».

No. 5 din «Pindul» revistă macedonénă.

No. 8—9 din «Actualitatea».

No. 5 din «Scătefele», revistă umoristică.

No. 17 din «Tribuna Familiei».

No. 10—11 din «Cercul publicațiunilor militare».

No. 24 din revista «Albina».

No. 10 «Courrier de Roumanie».

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

OLTENCA¹⁾

(Fragment)

Așa am întâlnit-o atunci:
Cu secerea și snopu 'n mână
Venind vioe de prin luncă;
Și am oprit-o lângă crîng,
La pept, cu foc și drag s'o string
Și să-i sărut roz-albiu sîni.

Și ei de mine i-era dor;
Țin minte cum m'a sărutat,
In cât și astă-zî mă 'nfior...
In jur de noi: cărări cu flori
Și cânturi de privighetori
Ne fermecau pe înserat.

Avea vre-o cinci-spre-zece ani,
Eu opt-spre-zece împliniți
Și amîndoi eram bălanî.
Ea mai avea și ochi frumoși,
Așa de dulci și de miloși,
De gene lungi de jur umbriți!

Era așa de blîndă ea!
Și mă iubea și o iubeam,
Dar și pe noi ne mai iubea
Norocul bun amîndoror,
Ce ne urma la pas cu dor,
Pe când în crîng ne sărutam.

Așa 'nflorea în Maiu pe atunci,
Idila noastră pe Gilort
Cu Oltencuța mea prin luncă;
Doinind ea codru 'l fermeca,
Când merla din tușiș căta
Cu drag în brațe-mî cum o port.

De-a rîndul satele știau
Că amîndoi ne iubim
Și toși de noi se minunau:
Țăranii, când în calea lor,
Ne întâlneau, ziceau în cor:
«Ce minunat ne potrivim»!

Eram sîrbătoriți de ei
Și flori în drum ne aruncau
Zimbînd frumos bărbași, femei;
In trecăt noi le mulțumeam
Și capul dór ni-l întórceam
Spre ei uimiți cum rămăneau.

Gilortul, dacă i atîngea
Piciorul, când trecea 'n crîng,
Că tremură în loc părea;

1) Din volumul de poezii «Pontico» care va apare.

*Și beat de așa noroc și el
Spunea: trupșor mai subțirel
N'a mai văzut și n'o vedea:
Trupșorul ei ce stam să-l frîng...*

*Privind portretul ei acum
M'apucă un dor de crîng și luncă,
De al iubirei noastre drum.
Si-aci 'n pustiu mă 'ntreb ce cat?
De ce, și cum ne-a exilat
Norocul nostru bun de-atunci?*

PETRU VULCAN

DESPRE IDEAL¹⁾

Idealul omenesc ar fi un om, care ar cunoște toate legile și tainele universului, care ar ști pune voința și mica sa putere individuală în armonie cu legile și puterea nemărginită a naturii și care, prin știința și îndemnarea sa, devenind stăpân peste puterile naturii, ar întrebuița totă știința și puterea sa, ca să scotă pe oameni din iadul întunericii, barbariei și suferințelor, și să introducă în mijlocul lor împărăția luminei, armoniei și fericirii. Idealul omenesc este însăși personificarea înțelepciunii, puterii, dreptății și iubirii, este acea putere supremă, pe care mai toate religiunile au numit-o

1) D. Mihail Strajan, a cărui biografie și portret le-am inserat în No. 9 al revistei noastre, îmi trimite conferința sa «Despre Ideal» ținută la Drăgășani în Vâlcea, în ziua de 14 Februarie 1899, în folosul cantinelor școlare. Extrag din această conferință însemnată, a fostului meu profesor, o prea frumoasă parte, care citind-o mi-a încântat sufletul. Am totă convingerea că redând-o în colonele revistei «Ovidiu», voi face cea mai mare plăcere cititorilor mei de-a o gusta.

În numărul viitor voi reda povestea «Psychei», care simbolisează viața noastră. P. V.

Dumnezeu și al cărei cel mai sublim reprezentant pentru noi este dulcea și sfînta imagine a înțeleptorului religiei creștine.

Poate va obiecta cineva: nu, idealul omului e fericirea! Fôrte bine. Însă fericirea nu e cu puțință de cât în condițiunile arătate. După cea mai înaltă lege a naturii și a moralei, omul nu poate fi fericit de cât trăind și lucrând pentru fericirea semenilor săi. Și cel mai nefericit este acela care, îndemnat de demonul egoismului, pune un zid despărțitor între sine și frații săi și care se consideră străin în mijlocul naturii și semenilor săi.

Idealul unei națiuni, în timpurile noastre, este unirea tuturor membrilor ei într'un singur stat, organizat după principiile libertății, dreptății și frăției, ca să-și desvolte toate puterile sale, fără nici o piedică, pe terenul științelor, artelor și vieții practice; și împlinindu-și destinațiunea ce are pe pământ, să aducă contingentul său la civilizațiunea și binele omenirii.

Idealul, fizic sau moral, este culmea sublimului și perfecțiunii, la care se poate înălța natura și omul. Însă fôrte rar se apropie natura de idealul său și nici odată nu-l realizează deplin. Și atunci, când omul ar atinge ținta tuturor aspirațiilor sale, s'ar naște în el alte dorințe, alte aspirațiuni; pentru că acesta e legea firei sale și a întregii naturi de a tinde către un ideal de viață din ce în ce mai înalt și mai desevêrsit. Calea progresului este nemărginită.

Nemulțumit cu starea de față, simțind ne-ajunsurile vieții și defectele naturii în creațiunile sale, omul căută a le suplini prin artă. Artiștii sunt ast-fel cei mai mari

educatorii al omenirei; pentru că prin imaginațiunea și simțimentul lor superior ei pătrund mai adânc în firea lucrurilor și pentru că ei ne arată subț o lumină mai vie de cât știința, nu numai cum sunt lucrurile și relațiunile vieții, ci și cum ar trebui și ar putea să fie.

Apoi frumusețea este cel mai puternic antagonist al egoismului; farmecul ei este atât de mare, în cât face să ne uităm pe noi înșine, să nu mai simțim, să nu mai viețuim de cât pentru ceea-ce vedem. Și, trăind ast-fel un moment viața ideală, la care aspirăm, ne reîntorcem la viața noastră de toate zilele mai buni și mai fericiți, ca și cum ne-am reîntorce de la un balet, de la o ceremonie religioasă, sau de la serbarea unui mare eveniment.

Și ne reîntorcem predispuși de a ne întocmi viața conform idealului celui mare, care l'am întrevedut la lumina artei. Pentru că fie-care om și fie-care etate are aspirațiunile și speranțele sale, care-l mână către un țel dorit; fie-care are idealul său.

Numai copilul n'are priviri în viitor, precum n'are nici regrete, nici aduceri aminte din trecut. Copilăria este ea însăși un fel de ideal. Sufletul copilului este concentrat asupra momentului de față. În jucăria ce i-am cumpărat-o și mai mult încă în aceea, care și-a făcut-o el însuși, o păpușă, o căscioră sau o grădiniță la umbra unui arbor, el află cea mai mare plăcere și singura lui dorință momentană este de a o păstra pentru totdeauna.

Acastă plăcere senină, pe care n'o turbură nici grijile nici pasiunile, nici suvenirile, această fericire

a copilăriei pare a fi îndemnat pe poetii vechimei, să pună raiul pământesc în copilăria omenirei; pe când poezia modernă, mai conformă legilor naturii și ale progresului, îl pune în viitorul ei. Și acesta e cauza, pentru care mai toți, după ce am eșit din anii tinereții, ne aducem aminte cu duioșie de copilăria noastră.

Zic după ce am eșit din anii tinereții, pentru că adolescentul și junele privesc mai mult în viitor de cât în trecut. Imbelșugarea puterii de viață în ei și noutatea fenomenelor naturii și ale vieții dau modulul de vedere și de simțire al tinerilor un farmec poetic, caracteristic copilăriei și tinereții. Inteligența lor, încă nepreocupată, sau mai puțin cuprinsă de grijile traiului, și arzătorea lor sete de a ști este întregă absorbită în privirea și cunoșterea lucrurilor. De aceea etatea tinereții e cea mai potrivită pentru educațiunea intelectuală și câștigarea științei.

În această generoasă desinteresare și sub farmecul imaginațiunii și dorințelor lor, tinerii ved lumea sub lumina suavă a armoniei și iubirii, care este în sufletul lor. Și subț impresiunea acestor frumoșe iluziuni ei își formază idealuri, de cari foarte rar sau nici o dată nu se pot apropia, dar cari îi înalță și-i înobilează. Pentru tinerul cu adevărată cultură n'are nici un înțeles viața egoistă, marginală în strimțul cerc al trebuințelor și îndestulărilor materiale. Și un popor, a cărui tinerime, de pe băncile școlii, n'ar avea aspirațiuni mai înalte de cât a se îmbogăți și a trăi comod, ar fi un popor pornit pe calea peirei.

Intre tinerii aleși, cu simțiminte

frumóse și idei mari, sunt unii, cari cred atât de mult în idealul lor, în cât prefer a trăi mai bine totă viața cu speranța realizării lui de cât a se comoda condițiilor actuale de existență și a se mulțumi cu bucuriile și plăcerile de rind ale vieții.

În frumoasa poezie «Ideal», făcută după modelul basmelor populare, d. Coșbuc ne dă admirabila imagine a acestei aspirații către ideal sub figura unei fete, care așteaptă pe tânărul iubit de ea până când móre de adânci bătrânețe.

«Venise fata de 'mpărat
Cu alte fete pe 'nserat,
S'aducă apă din izvor.
Din zori un călător,
Sosind pe acolo, s'a rugat
Să bea din cana lor.

Iar fata de 'mpărat i-a dus
Cofița ei;—și când i-a spus
Flăcăul cel de'ntâiu cuvînt,
Ea se uită speriată 'n vinț
Și, ca certată apoi, și-a pus
Privirile 'n pământ.

—«Ași vrea, ca și la 'ntorsul meu
Să fii aici, să-mi dai să beau»,—
Iar ea, tot nemișcată stînd
Cu ochii 'n jos și tremurînd
De lupta ei, târziu și greu
Rosti sfîosă: «Cînd?»

—«Și mâine pôte... mai târziu...
Ori peste-un an! Nicî eu nu știu.
Sunt fiu de craiu. Cărarea mea
Pe-aici va fi... Ne vom vedea:
De-acum iubitul tîu să fiu,
Iar tu iubita mea».—

Fata veni și a doua zi, și a treia zi, și în toate zilele pe rînd, și tot

aștepta de dimineața până la apusul sórelui, cuprinsă de gînduri pentru iubitul ei.

«Și doru-i plîngător mereu
Creștea, de presimțiri hrănit,
Din ce în ce mai greu».

Trecu vara, trecu tómnă, zăpada ernei îi acoperi cărarea, și iar sosi înflorita primă-vară; însă doritul călător nu mai sosea. Sărmana fată! ea nu se putea deslipi de speranța, că iubitul ei tot va veni într'o zi. Părăsită de toți, chiar de părinții ei, pentru această iubire nebună, ea trăia singură, pururea pe drum, cu mintea la acela pe care-l aștepta.

«Tu, vînt de séră, 'n calea ta
Nu l'ai vădut venind cum-va?
Și nicî tu, nor, nu l'ai vădut
Prin multe lumi câte-ai trecut?
Să-i spuî te rog, de-l vei afla
Că-l plîng și că-l sărut!

Să-i spuî, că florile din strat
Le ud și cresc mai rövărsat;
Dar florile pe obrazul meü
Pălesc, că prea le ud mereü;
Și câte amaruri am răbdat,
Știu, biata, numai eu!»

De câte ori audia un tropot de cal, sau zăria de departe vre-un călăreț, i se părea că este el; și, în gîndul seü, îi vorbea de dorul ce simțea, de suferințele și lunga sa așteptare, și-l întreba unde a fost, de ce a întarziat atîta?

«Și nu mă 'ntrebî ce plîns nebun
Am plîns de-atunci? . . .

O, cât ești de frumos și bun
Și cât îmi ești de drag!»

Dar nu era el. Ea întreba atunci

pe străinul călător, de l'a vădut,
și se mângâia cu gîndul că mirele
ei încă nu e gata de nuntă, că
pentru un alaiu domnesc trebuiesc
multe lucruri și multă vreme. Dar
odată, odată tot va veni!

«Pe atunci erau vlăstari 'n luncă
Copacii de azi.....

Acum pe cărjă se proptea!
N'avea puteri, și tot venea».

O singură dorință mai avea
acum, să-și spuie că l'a așteptat.

Intr'o sēră simți, că aceea va fi
cea din urmă zi. Ea nu mai putea
pleca de la locul de așteptare;
viața i se stîngea.

Atunci veni din răsărit o femeie,
auzînd gemetele ei, era sfînta Vi-
neri, simbolul naturei frumoase; ve-
nia s'o mângâie în durerea celor
din urmă ore ale vieții. Murinda
îi răspunse:

«De jale plîng... nu pot să 'nec
Amarul gînd, că iată plec,
Și n'am putut să-l vîd măcar
Odată! Ah, e gînd amar!
Dar sus, în lumea 'n care trec,
Al meu va fi el iar!»

M. STRAJAN.

P R I E R

De pe alt tērâm, pe care
Nu se simte cînd e nor,
Căci e ceru 'n veci o mare
De senin strălucitor,—

«Prier» pleacă să ne vie
De verdeață 'mpodobit,
Și cu flori la pālărie,—
Dragul mării făt iubit...

Este frate-al Primăverei,—
Frate-al doilea mai mic,
Bun ca vorba mângăierei,
Subțiratec, 'nalt, voinic...

Două gingașe cicoare
Intre gene-î infloresc
Cu menire 'nviitoare
Pentru neamul omenesc...

Dintr'o veche preursire,
Care nu i s'a schimbat,
E și vesel mult din fire,
Și ușor la supărat...

Căci de mult și mult ce ține
La iubita sora lui
Și-î voește numai bine,—
Nu dă voe nimînu,

Cu nimic s'o necăjiască;—
Insă Iarna, cît colea,
Cu nărav să dușmănească,
Ce o fi avînd cu ea,

Îi trimite cîte-odată
Vînt de miază noapte, nori...
Prier, față întristată
La atuncea, printre flori...

Și nimic nu-î mai de jale
Pentru un suflet bun, de cît
Pasul veseliei sale
Subt un cer posomorit!...

Une ori de-aceea Prier
E-ațăfat, e plîngător,
Și 'n al zilelor cutreer
Pare aspru, schimbător...

Dar privirea zimbitore
'Și-o recapătă curînd,
Glasul de privighietore
Cînd l'aude răsunînd...

*Iși începe-atunci dorile
Raite 'n lung și 'n curmeziș,
Pe cărări ușor umbrite
De al crângilor frunziș,—*

*Printre lanuri mătăsoase
Cu mică unde ca de riu
De pe unde sar, voioase,
Ciocârliile din grâu;*

*Prin livezile întinse
Care, cum îl văd pe drum,
Infloresc de par'că s' ninse
Și 'l îmbată de parfum—*

*Prin grădini împrejmuite
Și pe câmpul larg deschis,
Prin poene tănuite,
Rătăcește dus de-un vis...*

*Prin acea feluritate
A milionimi de flori
Ce se string cu voluptate
Pe subț pașii lui ușori,—*

*Domne, fericit e Prier!
Căci, în sinul marel' Firii,
Și într'un firuț de grier
El găsește mulțămii!*

*Lumea târgurilor toată
De 'l întimpină cu dor,
Subt a ochilor lui roată
El o trece fugător,—*

*Căci iubirea lui întreagă
Și adînc prieteșug
Date's unde se încheagă
Munca harnicului plug—*

*Date's feței blânde, arsa
De căldură și de vînt,
Dar pe care se revarsă
Dorul aprig de pămînt!*

*Drag țeranul ție'ți este:
El e Tereț vlagă, leac.
El, a neamului poveste
Spusă veacului de-all veac...*

*Prier, Prier, mîi frăține,
Fericit pe lume ești:
Flori, verdeață, bolți senine
Și pe bietul rob iubești!...*

N. Rădulescu-Nigor.

CLANTA

— Noveletă —

E reu cu reu,
Dar mai reu fără reu.

— Toca... toca... toca... toca... spune-mi zeu nevastă, când o să aibă și gura ta odată serbătore, să mă îmbăt în ziua aia, să-mi fie haznă; până acum am bătut tot de necaz, să beau odată și de voie bună, să ved, cum o fi!

— Auți bețivul, auți hula lumii, zice că bea de necăjit! Apoi ce necaz ai tu măi desmățatule, că de când se crapă de ziuă până noptea tu tot cu cotele pe masă la crășmă stai. Tu-n curte n'ai un băț de lemn, plugul îți stă rupt, de când băt fiind l'ai rupt în dumbravă, și nu te gîndești, că vine vremea sămănatului, grapa-i totă cu colții rupți în cuiu, gunoiul stă grămadă și tu bei să-ți dai casa la tobă. Asta-i necazul tău trăsni-te-ar fi fost Dumnezeu să nu te mai fi cunoscut rușinea omenilor!

— Uite cremenea uite! să dă scântei.

Când a mai auțit lelea Susana și asta și-a eșit din fire: stringea din dinți și se repedea la badea Tóder amenințându-l cu pumnii sub nas: «Mă! m'aprinzi mă! că am pentru-ce, că te ride lumea; lucrul stă baltă, și pe tine te latră câni de la crășmă până acasă și de acasă până la crășmă, mă! Numai o fată ai și tu și din tine îi să trage, că rămâne ne măritată.

Badea Tóder ştia una şi bună când vedea că Susana tórcе mereú la sudalme fără să mai gate, se trăgea cu scaunul lângă uşă şi mai îndesa odată cu degetul cel mare jaru-n pipă şi începea cu clanta uşei: clant, clant, clant, până-î ţiua urechile: iar biata muiere plesnea de necaz, îi curgeau lacrămile, de ciudă îşi lua furca'n brău şi trântea uşa în urma ei de se legănau icónele pe păreţi.

Badea Tóder răsufila odată uşurat îşi scotea pipa, care de patruzeci de ani a zăcut aprópe incontinuu pe buza lui de din jos, unde ţeva îşi făcuse loc de odihnă, o bătea în palmă de scrum, o umplea iarăşi cu *tăbac*, îndesa jarul cu degetul cel mare, apoi o lua iar între dinţi, lăsând din când în când, pocnind din buze, câte o rôtă de fum.

«Aşa Tódere! îşi zicea el, apoi ce să-ţi baţi tu *borésa* acum bătrân, las'o că se bate ea! Fata? Hm! s'o mărta şi ea, că n'au tóte norocul Susanei să-şi găsescă *nărodul* de când îi de şaisprezece ani».

Apoi îşi tocmi căciula şi eşi. Unde? D'apoi unde pacostea să mérgă în vremea aia, când nici zăpada încă nu s'a topit? În crăsmă. Dór nu mergea numai el; toţi vecinii se duceau la badea Ión să-şi mai clătescă gura cu câte un cuiu de rachiú.

«Dute beţivule, veniţi-ar numele!» strigă desperată biata Susana care sta cu furca-n brău pe un şgheab de piatră în curte.

«Mai tac! la dracu Clantărea!» îi zise Tóder şi trase portiţa în urma lui.

Florica era frumoasă ca un bujorel şi harnică ca o *alergătoare*. Mulţi ar fi peţit-o dar ştiau, că ea aşteptă pe *Stan* să vie din cātane şi de aceea nici nu cercau.

«Florica Susanei!» îşi ziceau ei, «aia nu ia pe altul să fie îmbrăcat tot cu aur, de cât pe Stan a lui Pătru, nu vedeţi că Tóder îi toteu Pătru în crăsmă?»

Nimenea însă nu ştia asta mai bine

ca *Florica*; ea aştepta să vie odorul ei în tot césul, căci i-a scris, că vine cu totul la *urlaub*. Îi şi croise cămaşa de mire şi a început s'o cöse pe ascuns să nu vadă nimenea.

«Stan, sêracul Stan! cum o fi el l'am şi uitat cum este. Frumos!... ca el n'a fost nimeni frumos în joc şi acum are să fie şi mai frumos, Ah! de-ar veni odată, că mi dor, mi dor de el.

Ea cosea la feréstră în căsuţă nebăgând în sémă nimica, nici cërta bătrănilor, că ei se certaú tot mereú şi fata nu-î mai auđia de-o vreme-n cöse.

Făcea *cheiţă* cu puî cu două fire scóse, căci era cămaşa de mire şi mire era Stan.

Şi lucra mereú şi nóptea când Susana era în şedătoare, ea cosea cămaşa. să fie gata pe când o veni mirele ei.

Şi cu ce dor lucra ea, şi nóptea; visa cămaşa şi că a greşit cheiţa pe dos şi apoi se supăra de mórte, că trebuia să o tae. Iar diminéţa, că e bine şi c'a fost numai vis, săruta cămaşa şi cosea mai departe. Cosea, cosea şi cânta ca o *privighetóre*. Zice, că Susana când era fată cânta la strânsul fênului de s'auđia un pogon în lung şi-n lat, dar nici *Florica* nu se lăsa; ei bine era fata ei, *Florica Susanei*, dar cu tóte că era *Florica Susanei*, dór numai în glas că-î semăna, încolo era gólă Tóder. Cât n'a sucit'o şi pe ea mamă-sa: ba că te pépteni ca babele, ba că rochia stă pe tine ca pe un lemn, ba că nu eşti mai istétă, ba că nu dai bună ziua la ómenişi le faci numai cu capu, ba aşa, ba pe dincolea, dar *Florica* tăcea, şi fără veste lacrămile-î veniaú în ochi.

În cërta lor nici când nu se arăta, ci îi lăsa în pace, ştia că mai are şi bêtrănu câte-odată drept, dacă nu tot-deauna.

Când a auđit pe bêtrănu c'a eşit nu s'a putut ţinea, să nu rostescă: Sêracul tata, s'a săturat şi el de gura ei!»

Dar în curênd a auđit paşii Susanei

și par'că i-a fost frică să n'o fi audît,
incepu să cânte lin :

Vino bade, de mă veđi,
Să 'nchizi ochii, să nu credi,
Că vĕrs lacrimile valc
De dorul inimei tale.

apoi ridică capul ; Susana se apropia de ea, tremura tótă de necăjită ; n'avea cui să se jăluiască, să-și verse focul de pe inimă, rudele erau departe și străinului nu-i spunea nici odată ce-i în casa ei. Numai Florica trebuia vrĕnd ne-vrĕnd să asculte cum îl invărtia pe bietul Tóder ca într'o trócă de porc.

Ea voia să nu mai audă, să-și astupe urechile, căci ori cum ar fi așa de slab nu-i, și apoi îi e tată și ea trebuia să aibă o dragoste și o milă, căci era copila lui. Din când în când mai cerea să-i pună parte, dar Susana pare că 'i-a pus paie în cap și a luat foc :

«Tu ! nu veđi că rid vecinii de el tu ! că-i tótă ziua în crăsmă cu Pătru, cu bețivul ăla și cu toți slabi din sat și boii negrijiți ca ai lui nu-s în tot cuprinsul ăsta, pe el nu-l vede nimenea să taе un băț, tot eu să fac tóte ; la biserică n'a fost dór de două ori de când s'a cununat, tot numai în crăsmă arde-ar focul, să dea Dumneđeu ! Să 'bea să înghiță la rachiū și să cânte cu Pătru după cap ! Să ști că din beție i se trage mórtea. Dar mai bine să mor eu înaintea lui, să nu pătesc o rușine ca aia, că nu mi-ar mai trebui alta. Să povestéscă lumea, că nu l'am chivernisit și că l'am lăsat de-o murit bét !»

— «Lasă mórtea mamă ! las'o în pustie, c'o veni când o da Dumneđeu, și nu'l mai tot sudui și d-ta, că póte de aia se supără și plécă. Și acum iarna unde să se și ducă ? Dór nu-i, numai el prin crăsmă, că ved că se duc toți».

Susana și-a înghițit necazul, mai mușca din călți când îi venea firul gros și ținea câte o motoșcă de caer în gură ca

să nu-și verse necazul asupra bietei fete, și după ce se mai ușura începea iară :

«Hei fată ești tinĕră și ai să pățești multe în lumea asta. Bărbatul nu trebuie lăsat în voia lui, să-l ții închis mance-l corbi, ca pe un câine, că crășma și rachiul le pune capul. Eú, de nu eram eú, azi îl vedeai pe Tóder cerșind ; ori apoi murea bét în vre-un șanț, de-l eșea vĕstea în lume, ca și lui moșu-sĕu lui Pătru, la némul ăla care nu se mai satură odată de rachiū. Moșu-sĕu a murit bét, tata-sĕu a murit bét și mâne-poi mâne o să-l veđi și pe el că cade în drum și nu mai rĕsuflă. Și ăl din cătane tot așa o fi ; că zice că așchia nu sare departe de pom !»

Când a audît Florica asta, a cuprins'o un fior de mórte ; și-a lăsat capul pe piept, a vrut să arunce cusătura să fugă să plângă unde n'o vedea nimenea.

Stan al ei bețiv, cât nu l'a pomenitea de trei ani de când îi dus, cât n'a plâns ea când îi seria că îi greu și acum s'audă că-i bețiv ! Ar fi dorit în césul ăla să o trăsnéscă Dumneđeu, să nu mai audă nici să nu mai vadă nimic. Ea vedea bine că mamă-sa i-a spus atunci, c'o fi bețiv și câte și mai câte năluciri îi venia apoi în cap.

Un plâns amar o cuprinse, lacrimile curgeau șiroi pe obrazii ei și cădeaū pe cămașa mototolită în póla. Apoi oftatul o cuprinse și ofta de nu mai putea rĕsufla.

Susana s'a speriat ; ce-o fi dómne cu fata asta, ce ai Florico ? De ce plângi ?

Toema în clipita asta se audí vocea bătrânului Tóder pe uliță. El venea cu Pătru de după cap cântând :

Bat'o bruma țară rea
Când am ban, n'am eu cin' bea
Când nu, eu tótă lumea !

apoi se opriră înaintea casei. Pătru voia să mérgă acasă, dar Tóder nu-l lăsa : «Haí vecine Petre, să ne pue baba mea

o varză acră, ca la nuntă. Măne poi-măne o să ne cuscim și să veți și tu, cum stați treburile pe la noi!»

Florica a auzit de cuscire și inima-i bătea de bucurie. Ea-și șterse iute lacrimile și cât bați în palme a așezat scaunele, a șters prin casă, a pus *pânzătură* nouă, a aprins lampa și a făcut totul ca oglinda. La hărnicie, iar era fata Susanei.

— Bună séra Florică! Dumnezeu să te cinstescă, cum mă cinstești tu pe mine, zise badea Pătru privind în toate părțile și vedând curățenia asta, pare că erau toate ca'n pahar.

«*Ne-a murit mâța bade Petre*», nu vii pe la noi cu anii», îi răspuse Florica blând ca și când ar fi chiar Stan.

— Unde-i baba, astă fată? întrebă badea Tóder așezându-se pe un scaun.

— Da nu știu unde a eșit acuma tată dar vine numai de cât!

Susana era ca turburată; pare că căduse casa pe ea, așa era de involburată.

«Inghițitu-te-ar fi fost pământu nechivernisitule, să nu te mai fi cunoscut, imi cântă de încuscire cu nému ăla bețiv, dar cât oi fi eu, n'o fi aia, de-ași vedea fata că-i es perî albi în barbă și după bețiv n'o dau. Nu vreau să mă blasteme pe mine să nu fiu odihnită nici în pământ».

Ea căuta să-și ascundă ciuda, apoi intră înăuntru.

Bună séra vecine, ne-a murit mâța, zise ea silindu-se să zimbiască.

Bună să-ți fie inima Susana, apoi las' c'o învia ea când o veni ficioru ăsta; că noi bătrânii cam toți în vatră ne mâncăm vremea, ei, și mai eșim și pe la Ion la crășmă, să-i mai dăm câte-o bună diminéța.

Așa's ómenii vecine, întrerupse Susana aspru și ochii ei scăpărau de ciudă.

1) Obiceiul ardelenesc, de a mulțumi unui străin, care n'a fost de un timp mai îndelungat în casa respectivă.

Au mai schimbat vre-o câte-va vorbe, au mai povestit acolo bătrânii de când au fost ei, câtane, de *șeisprezece ani* ei n'au auzit o vorbă de mamă și de tată nici nu credea că-i mai ved, când cu bătaia din țara *Praisului* (Prusian) și numai intră Stan în casă și în urma lui vre-o doi, trei.

În séra aceea el sosise din câtane și nu s'a putut răbda să nu vadă pe Florica, ba s'a hotărât ca în bucuria ei s'o și pețiască tot atunci.

Când a văzut Florica nu știa, este el sau numai i se pare. Numai după ce i-a sărit de gât și l'a cuprins în brațe a simțit că e Stan mirele ei, căruia i-a cusut cămașa.

Dar Susana?

Îi încetase graiul. Se ținea cu mâna de scaun și se uita fără să pótă rosti măcar un cuvânt.

A doua zi vestea umpluse satul că Stan al lui Pétru s'a logodit cu Florica Susanei.

• •

A venit postul Paștilor și a trecut; Stan și Florica erau tot logodiți. Să mira tot satul că nu s'a stricat nunta asta, căci Susana strigase în gura mare că ea ginere bețiv nu-și ia în casă.

Și apoi Stan nu era bețiv că nu l'a văzut nimeni în crășmă. De géba că a fost moșu-séu bețiv și ném de némului bețiv și Susana știa bine, că așchia nu sare departe de pom.

Au venit și Paștele au trecut și ele. Nimenea nu se mai gândia la Florica Susanei nici la Stan al lui Pătru numai când la două săptămâni după Duminica Tomei la socru mare și la socru mic începuseră lăutarii să cânte pe întrecute, și când «chemătorul» umbla satul cruciș și curmeziș să cheme «la un pahar de bătură și mai multă voe bună» numai atunci își puneau ómenii mâinele pe piept încruciate și ziceau:

Apoi să fie într'un cés bun!

Dar nu știu zeu e! Susana măi! cu Susana nu știu cum a dus'o bietu Tóder până acum! Stan? ăla, dă-n oftică. Muerele clătinau din cap și răspundeau: Muerea, dacă vrei să știți, ea-l stălu casei și să nu fie ea, pe bărbați i-ar umplea hâra.

A trecut și nunta ca și când n'ar fi fost, numai cât Florica Susanei nu mai era a Susanei, ci era Florica lui Stan și ea nu se mai peptăna cu codele pe cap și cu cărare la o parte ci-și făcea conciu cu undrea; iar Stan nu mai era al lui Pétru nici nu ședea la el ci era Stanul Floricăi și se mutase cu cătel cu purcel pe găzdașia lui Tóder.

Se domolise și Susana! vedea că-i merge lucrul mai bine, ca cu «bețivul ăsta de om», curtea se umpluse de lemne tăiate frumos stângen până la strașina vecinului; boii lor erau boi, plugul lor era plug și multe fete de măritat se uitau cu dușmănie la Florica când venia la biserică cu Stan de mână și apoi la ușa bisericii Stan o lăsa și ea se suia în pod. Tóte ar fi bune numai de n'ar fi bețiv! își zicea béta sócră.

Tóder sêracul, el sufla ușurat: «Mi-am adus ginere, i-am dat tot, lucre-și!» Dór oi fi scăpat măcar acum de clanta borsii, că acum nu-i stă lucrul baltă».

Au venit Rosaliile într'o zi frumoasă cum n'a mai fost. Cărduri, cărduri mergeau ómenii la biserică, numai pe Tóder nu-l putea face nimenea să iasă și el măcar acum la bătrânețe la Sfânta biserică.

«Ha! Tódere!» îi zicea Susana rugător, ha! și tu odată la sfânta leturghie, că-i păcat, să stai tot în vatră, să n'auți tu de când ne-am luat dór de două ori cuvîntul lui Dumneđu! Lasă crășma măcar astă-zl, că ai făcut cărare până acolo! Dar Tóder n'auđia nimic. «Cine vrea să se róge, se póte ruga și acasă».

Și ei au plecat Stan cu Florica și cu sócră-sa la biserică, iar bêtânul nu mult după aceea la altă biserică, unde pe

vremea slujbei nu era de cât Ion crășmarul și cu Pétru.

«Să dea Dumneđu mult și bun cuscre Petre!»

«Dumneđu să te auză cuscre Tódere! noi ne-am făcut datoria noastră; acum mai rămâne una: «Să bem! și când om fi gata și cu asta apoi să ne ducă cu picóarele înainte să ne astupe!»

Și când se întorceau ómenii de la biserică cuscrii se întorceau și ei pe scaun, să vadă cum trece lumea și când zăriră pe Stan, amândoi strigară într'un glas:

«Stane dragul tați!, ha! de bea un fif de rachiú cu tată-to! Florică! ți-l aducem minte-ni!»

Stan nu știa ce să facă, la sócră-sa i-a fost frică să se uite și s'a uitat numai la Florica, care l'a privit cu milă.

Și a intrat în crășmă; a intrat că au intrat mulți, după biserică cine nu se duce să-și ude gura, și apoi pe el l'au chemat amândoi tați.

Lesne a intrat dar greú e a eșit din crășmă; biata sócră știa asta bine cu tóte că n'a intrat nici odată, dór când se ducea după Tóder și ș'atuncea sta la ușă.

Tótă ziua își are sfârșitul ei, așa și aceea a Rosaliilor și când sórele se lăsase de mult în dosul «Petrii Craiului» și păzitorul de nópte striga: «Césul nouă culcați-vé ómeni bunii», nenea Ion crășmarul închise ușa în urmă la trei umbre: era Stan cu tată-séu cu Pétru și cu sócră-séu cu Tóder, cari mergeau legănându-se și isbindu-se unul de altul.

«Acum aș cânta și nu pot!» zise Tóder, cercând să dea un glas, dar nu-i baiú, haideți să ne cântă ea borésa, dacă om ajunge acasă, ca fiștigóe, el nu visa sêracul Tóder că Susana de supărere că ginerele ei a stat tótă ziulică în crășmă o apucase guta, îi se pusese nodul în gât și nu mai avea multe.

A și murit sêraca Susana, n'a mai putut zice de cât: «Ném... moșu séu, tată-

său bét... aşchia nu sare departe de pom !...»

De-acum s'au început necazurile pe capul bietului Tóder. De beţie nu se lăsa, dar când venia acasă nu mai găsea o mâncare; fata lui, ea se îngrija de altele, iar bietul bătrân umbla totă ziua flămând. Hainele erau rupte pe densul, cămaşa ca zeghea, şi mai lipsea traista şi nu-l mai cunoştea nimeni că el este Tóder, tatăl Florică-i şi nevastă i-a fost Susana.

Iar când închidea uşa, lacrimile îi curgeau şiroi, îşi aducea aminte de vorbele Susanei, cari pe atunci îi părea sudalme, şi el îi făcea mânia cu clanţa uşei, şi nu se răbda să nu tragă scaunul să s'aşeze şi să clântene, dar acum nu cu mâna, ci cu capul.

• • •

A venit iarna mai nemilósă ca ori când. Intr'o diminéţa s'au găsit în şanţ acoperiţi de omét doi ómenii morţi: erau Petru şi cu Tóder, cari au eşit beţi de la Ion crâşmarul şi au cădut, fără să se mai scóle. Ómenii făceau din cap şi ziceau: «Hm! ce face rachiul?» iar muerile: «Zice că-i muerea rea, bine a zis cine-a zis: *E rău cu rău, dar mai rău fără rău*».

Constanţa.

Georgiu Stoica.

NOTE TOMNATECE

*Duş de vântul spulberatec
Norii, unul după unul
Fug tăcuţi — Un strat de pace
Greu înlânţue cătunul.*

*In pustiul timp tomnătec
Pe şosea sboară ţărina:
La fereastră-mi se aude
Tăcănind de vânt ţăşina.*

*Intre cele patru colţuri
Palpitând se luptă lampa,
Şi împinsă de furtună
Răsvrătită sare clampa.*

*Cu un pas greoi şi leneş
Se desprinde din toc uşa;
Ca un sceptic focu 'n sobă
Scormone tăcut cenuşa.*

*Galbenă ca ochiul tómnai.
Prin vèzduh se jócă foaia,
Iar de după virful turlei
Tipă groaznic sucuvaia.*

*Limba ceasului — bătrina —
Işi a dórme blînd copilul;
Licărirea lampel scade
S'a sfârşit de tot fitilul.*

*Maí 'nainte de-a mă duce
Spre culcuş, imi razim pana,
Imi fac cruce către Domnul
Şi sărut plăpând icoana...*

Romaneecu-Titus

Lebăda

*Sub jeratecul de lună
Lacul doarme liniştit,
Intinđându-se molatec
Peste câmpul adormit.*

*Iar din stuful cald de trestii
Inălţându-se alene
Umbra unei albe lebăđi,
Fălfăe uşor din pene.*

*Şi plutind pe luciul apei
Spre fericul pădurei,
Sórbte totă roua nopţei
Şi tot farmecul naturei.*

Romaneecu-Titus

PSIHOLOGIA AMORULUI

V

Amorul la adolescență

(Urmare și fine)

Când un tânăr sau o feciără ajung în vîrsta pubertății, adică epoca când urmeză să facă cunoștința zeului «Eros» fiul natural al frumuseții, sprinten cum e, își măsoră distanța între cei doi, care intră în scena lumii așezându-se la mijlocul lor.

Acest fapt are să se întâmple în tot-d'auna în vre-un colț retras de lume, în mijlocul vre-unei grădini ferită de privirea muritorilor, sau în singurătatea relativă a vre-unei clădiri simple ori mărețe.

Epoca când începe acțiunea, în majoritatea casurilor, este luna Maiu, căci atunci s'a născut Eros, fără însă ca această lună să fie o condițiune indispensabilă, pentru ca Eros să triumfe. El trăește ori unde și ori când vor fi viețuitoarele în mișcare.

Eros, luând loc între cei doi tineri, intră în acțiune, scoțînd din tolba-i purtătoare de săgeți, două săgeți cu puteri deosebite una care gonește dragostea, cea-l'altă care o inspiră.

Acésta din urmă este de aur, ascuțită în vîrf și scânteiază; implântată în peptul muritorilor, atăță cumplita pasiune a dragostei, care e în stare să facă minuni; cea-l'altă este obtusă, în vîrf poartă plumb și când ajunge pieptul, fugărește dintr'însul dulcele sentiment al amorului.

Să luăm un exemplu de toate zilele și să adevărim cele spuse:

Un tîner, fiind școlar încă, căci această îi vîrsta primei cunoștinți cu Eros, a vîdut la gémul ferestrelor, de la clădirea ce se înalță măreț vis-à-vis de Institutul statului, căci trebuie să mai notăm, că tînerul cu pricina e bursier în anul al VI-lea a vîdut, zicem, pe de-

monul de alături, perdîndu-și privirile a lene prin curtea numitului institut.

Demonul în chestiune are ochi albaștri, părul blond, gura mică, încadrată cu două șiruri de mărgăritărele, talia cât un covrig! nu e înaltă, nici subțire, ci implinită, în cât ai ce strînge în brațe, numai bună de iubit, vorba maestrului. Demonul, îi turbură bursierului seninătatea gândurilor, nu-i dă pace nici ziua, nici noaptea.

El va căta toate mijlocele posibile să apară înaintea ei un model de băiat, de câte ori se va prezenta ocazie să-l vadă; nu va slăbi cartea din mână, dar cu ochii minții țintîți în mod desăvârșit la dînsa, nu va fi în stare săptămîni întregi să descifreze o iotă din șirul nesfârșit de slove; își va arunca din când în când ochii, cei fizici, în mod pieziș spre gémul vrăjit, luându-și aerul unui savant-mititel preocupat cu deslegarea vre-unei probleme grele, în scop să surprindă, în momentul încrucișării privirilor, trădarea dulcelui sentiment, pe care-l așteptă și vecinic speră, dar va trece mult timp de chin, de tortură sufletescă și bursierul nostru va rămînea în aceeași situațiune critică, ba va ajunge într'o mare zăpăcială, din cauza pierderii bursei, amenințat în existență și câte alte ne-ajunsuri.

Demonul de vis-à-vis e fiica unui milionar, cu moșii fără hotare, cu imobile uriașe în capitală.

Să presupunem, — deși presupunerea noastră e un fapt împlinit în realitate, — că Eros a săgetat-o cu săgeța obtusă și a strecurat plumb în tînerul ei piept, și ca urmare i-a fugărit dragostea pentru bursierul de alături; la această, dacă am mai adăoga simțimentul mândriei atavice și al vanității, comună la asemenea ființe, sub influența căreia cresc și se dezvoltă; în acest cas demonul va lua un aer de protecție, care în cele din urmă va fi redus la milă.

Cum Eros a săgetat pe bursier cu săgéta aurie, acesta se va topi din picioare, adorând-o, se va identifica cu Romeo ori Werther, va trai și suferi împreună cu ei, precipitându-se la același sfârșit al eroilor din dramele lui Göthe sau Sachespeare.

De se vor găsi artiști împrejurul dramei în care figurază eroul nostru bursier, vor înălța cu talentul lor, faptul în domeniul artei de unde nu va muri în noroiul prozei de toate zilele, inserându-se, firește, în colónele gazetelor sub rubrica «diverse», sinuciderea unui bursier, etc.

Din toate acestea societatea ea sigur a pierdut un membru.

Dar cu eroina noastră ce se întâmplă? Fie-ce naș își are nașul, zice proverbul. Dacă iubirea bursierului, iubire vrednică de ținut în sémă a nesocotit'o, Eros o va mâna acolo, unde cel puțin vanitatea ei va fi pe deplin satisfăcută.

Partida ei a fost găsită. Strălucirea aurului ei, combinat cu aurul celui bun venit, a întunecat pentru un moment strălucirea amorului, dar plumbul cu care a fost săgetată la început, se topește fără multă întârziere în pieptul ei, și Eros, răsbunător, în belșugul în care se scaldă, în apropierea și contactul unui soț pentru care dragostea fusese fugărită după cum am văzut încă de când cu bursierul, vine și o săgetează cu săgeata cea de aur.

După măritiș densa constată că s'a înșelat amar, că nu averea și grămețile de aur pot crea fericirea ei, dar acum e prea târziu.

Rănită de Eros, întocmai, ca o cerbóică de un abil vânător, eroina va porni în gónă după urma fericirei.

O va căuta vara la băi, iarna la bal, adesea ori măscat, va întâlni piedici, dar ea le va sfărâma în prejudiciul moralei publice, se va da celui din urmă visitiú, e prea posibil și acesta, când cerbóica

e rănită, caută să-și astâmpere setea la cea dintâi baltă stătătoare. Urmând pe-ripețile prin care va trece eroina noastră, vom ajunge la încheierea dramei sensaționale înfrumusețată cu adulterul în prolog, cu divorțul ca urmare și cu despărțirea sau alte nenorociri ca concluzie.

Sfârșitul amândoror celor săgetați de Eros cu puteri deosebite se va întâlni la extrimități, cu deosebirea numai cu sfârșitul eroului, în acest cas, te înduioșează, al eroinei te lasă rece, ba o mai și blestemă, analizându-și faptele de la origină. Eros însă nici odată n'a căutat să se răzbune pe muritorii până ce n'a examinat temperamentele și caracterul cunoștiințelor sale.

Rolul său nu este altul de cât de a glorifica apoteosarea naturei prin iubirea inspirată persónelor alese la sorți. Acesta se poate constata prin felul cum își achită conștiincios datoria, în daraverile ce are universalul cu pătura de jos adică cu clasa ómenilor muncitorii de la țară, fără alte pretenții convenționale de cât, Ion să cucerească inimióra Mândichăi prin fapte de vrednicie, și Mândica a cuceri pe al lui Ión prin fapte de vrednicie și mai multă dragoste.

Aci Eros nu se isbește de strălucirea aurului și e stăpân pe inimă ca la el acasă.

Investmîntarea bătrînului codru în verde mătăsos, ciripitul a miilor de păsări, mugetul cirezilor de vite, góna lor înflăcărată, strălucirea florilor, creșterea sãmănăturilor, inverzirea câmpiilor și luncilor, toate aceste fapte și fenomene sunt vestitórele sosirei mândrului amor, care își găsește un adăpost dumnezeesc în inimile înflăcărate ale tinerimei ca și în sinul naturei.

Intâiul exemplu citat presintă mai multe variante. Să analizăm numai una destul de generică. Eros e obișnuit a-și îndrepta săgețile în peptul acelora între cari există câte vre-un abiz și iată ce

fel se întâmplă : două firi potrivite sunt săgetate cu săgeța aurie, care aprinde cumplita pasiune a dragostei.

Ea poate fi milionară, el poate fi sărac, amorul va sări lesne peste acest abis, dar va mai întâlni în cale-l încă unul : acest abis sunt părinții fetei și clevețirea rudelor. Mama zice fetei : « Tu fiica unor mari proprietari, se poate să ești de bărbat pe un sărac ? Vai de mine, ce rușine mare ! ? Trebuie să te gîndești și tu la un viitor mai strălucit, care să-ți asigure un trai îmbelșugat cu slugi, cu cai și cupeu, cu vara la băi, cu iarna la bal, cu rochiile de mătăasă și câte altele nu trebuie azi unei femei din lumea mare și toate acestea nu ți le poate asigura de cât d. X. fiul lui Y cu a căror moșie ne învecinăm, ast-fel în cât prin căsătoria ta cu X devenim și mai mari proprietari de cum suntem.

Intr'adevăr, fiul lui Y, sosit de curînd de la Paris, e un băiat cu maniere de salon, dar sătul până în gît de toate amorurile pămîntestii și nu 'i-a mai rămas nici o iluzie asupra femeii, căci pe unde a fost una l'a tras pe sfîră cu tighel, alta 'i-a vîndut o sărutare pe un preț din cale afară sărat, așa că în ochii lui X amorul nu mai are nici o valoare, cînd el însuși e stins și nu mai găsește în el energia de altă dată.

Prin urmare X va fi lipsit de puterea iubirei tocmai acum cînd i-ar fi trebuit mai mult ca ori cînd.

De aceea, în cazul acesta, vom avea de înregistrat lupta Amоруlui cu puterea aurului.

Amorul de multe ori pune în practică zicătorea : fuga e rușinosă, dar e sănătoasă. Ea ca să scape de atîta silă ce-l fac părinții cu propunerile lor, aliîndu-se cu amorul, va pleca, ori va fugi mai bine cu alesul inimii sale departe de ochii lumii.

De vor fi amîndoi firi superioare, vor îndura ori-ce mizerie luptînd, și pe cîtă

vreme se vor iubi ca la început, vor isbuti să înfrunte toate pericolele ; de va fi unul din ei inferior din fire și se va retrage din luptă, acela e un laș.

Acesta e cazul, cînd amorul isbutește să înfrîngă puterea aurului prin fugă. Să presupunem însă că aurul a înfrînt amorul, de și înfrîngerea acesta nu e de cît aparentă, căci amorul nu se dă învins cu una cu două de cît odată cu sfârșitul eroilor.

În cazul din urmă, ea se va mărita silită ; iubitul ei, pătruns de adîncea ei iubire, o pricepe cît suferă, simte de multe ori torturi mai îngrozitoare de cît ea, care s'a sacrificat pe altarul Junonei, pentru ca să devie o soție pururea credincioasă ; el de va fi superior din fire se va înălța împreună cu imaginea ei în sferele senine ale artei divine.

Așa s'a întîmplat cu Petrarca. Un inferior din fire, în lipsa ei se va amusa cu alte ipochimene.

Ea la rîndul ei, de va fi un suflet superior, va rămînea pururi credincioasă, își va iubi copiii, nici odată însă pe tatăl lor, inima ei va aparține aceluia ce trăește pururea în gîndul ei.

Ne-realizarea dorului ei o va predis-pune în ori-ce moment la o melancolie vagă, la un dulce chin care se va înăspri cu timpul până ce va sucomba biata ființă, în ghiarele vre-unei tubercule latente.

De va fi inferioară din fire nu va fi în stare să reziste pasiunii și va deveni o a doua ediție a celei citate în întăiul exemplu.

Aceste 2 exemple, cred că-s de-ajuns ca să ne facă să înțelegem urmările funeste a nesocotinței sentimentului amоруlui.

Deci să nu se încerce nimeni să pue stavilă iubirei, ori să impiedice dezvoltarea firică a acestui sentiment dumezeesc : dispară din calca lui vanitatea și aurul, rangurile convenționale, națio-

nalitate și chiar religie, când doi se iubesc cu sinceritate, de nu voim ca din ciocnirea lor să nască trăsnete și să rămânem victime.

PETRU VULCAN.

CU BRAȚE ALBE

*Cu brațe albe 'ndurătoare
Inmărmuresc atâtea flori
Cu ochii țintă în spre zori
Să prindă razele din soare.*

*Regină 'n lume e iubirea
Cu dulci speranțe albastrii;
Și cu visări trandafirii
Impodobește toată firea...*

*—Un gând izbăvitor, lumină
De geniu îndurător și blând —
S'arată... soarele, zîmbind
e bolț albastră și senină.*

*Și razele-l scilipesc în haos
Și ride-așa de mângăios
De-atâtea flori, de-atît frumos
De-atîta drag în lumii adaos.*

*Iar eu cuprins de 'nfiurare
Mă simt pătruns de-un geniu bun
Și nimfe par' că mă 'ncunun
Cu dragoste neperitoare.*

*Dar... cât de 'nsăgetat mă doare
Gândind c'atîtea inimii plîng
Și 'n disperări, amar se frîng
Sub blîndul razelor din soare!*

Gh. Mariaescu

Cântec Plugăresc

*E negru câmpul, cât zărește
Privirea marginii de hotar...
Araii, dar seceta rinjește
Și grăul dorme în culbar...:
De negru, Dómnne, mă ferește
In totă viața de plugar...*

*Croncanul pui 'și năpustește
In lanul meu că într'un hambar,
De 'l fac mai negru,—vrăjmășește
Furându-mă, fără de habar...
De negru, Dómnne, mă ferește
In totă viața de plugar...*

*Din pas în pas mă fugărește,
Ca umbra mea, un gând amar:
Cumplita foamete pîndește
Și boala morțe-l dă în dar...
De negru, Dómnne, mă ferește
Ca soț, ca tată, ca plugar...*

*Și nu numai de asta 'mî crește
Durerea, téma 'n suflet;—dar
Când cel mic sufer, pătîmește
Și «Țara...» Dómnne, iar și iar,
De negru 'n viață mă ferește,
Și ca român, și ca plugar!...*

N. Rădulescu-Niger.

EU și EA

«N'avoir personne aimé,
c'est le comble du crime!...

Julie Hasdeu.

*Eu și ea, doi fii poetici,
Lângă pieptu-l capu-mî las
i străpunși de a celeași doruri
Noi ne ducem pas cu pas.*

*Florile se dau în lături
Și stejarii ne privesc,
e când eu ascult cu râvnă
Inimele cum svâcnesc.*

*Peste umerii ei galeși
Pêrul cade 'n fire lungi
Si stropit de raza lunii
Se respiră 'n negre dungii.*

*Inclinându-mă spre sinu-l
Cu iubire dulce-l strîng
Lângă pieptul meu ce arde
Si 'mi-e frică să nu-l frîng.*

*Nici o șoptă nu se schimbă
Între dânsa și 'ntre mine,
Dară inimile alături
Se 'nțeleg destul de bine.*

— *Ah! ce dulce e iubirea
Pentru-acela ce-o 'nțelege,
Cele două inimă vecnic
Nu pot să se mai deslege!...*

Romanescu-Titus.

E FRIG

*E frig și negura plutește
Pe delu-întins posomorât,
Precum plutește amintirea
În sufletul meu amarât.*

*Și sôrele acum se 'nalță
Rupând a negurei perdea,
Precum și tu în vremuri duse
Înserinaî viața mea.*

Șiriu-Erehesek.

Ión M. Butuceoc.

SCRISORI INSEMNAȚE

XX

Secretariat des commandements *București* 11/13 *Martie* 1899
de S. M. la reine de Roumanie.

Cu lei 300 (trei sute).

Domnule Președinte,

M. S. Regina, foarte simțitoare la amabila atențiune ce adunarea generală a Cercului literar «Ovidiu» a avut în ședința sa din 31 Decembre a. t. de a O numi ca Membră de onoare a acelei Instituțiuni culturale, a bine-voit a mă însărcina să vă rog a transmite întregului comitet expresiunea Inaltelor Sale mulțumiri.

Tot-d'odată, dorind a contribui la desvoltarea aceluî Cerc literar a bine-voit a'mi da Inaltul ordin de a vă adresa suma de Ln. 300, pentru care vă rog să bine-voiți a'mi răspunde de primire.

Primiți vă rog, Domnule Președinte, încredințarea prea osebitei mele considerațiuni.

Secretariatul M. S. Reginei
(88) **Edgar Dall'orno.**

Îată și răspunsul dat de către domnul Președinte al Cercului «Ovidiu» :

Majestate,

Cu sufletul plin de bucurie, de bucuria aceea simțită numai de inimile tinere, respectuoși venim a aduce Majestatei voștre sincera noastră mulțumire, pentru Inalta și luminata atenție ce ați bine-voit a ne acorda.

Acésta ne încurajază mult în frumoasa luptă ce am intrat pentru trezirea poporului român din Dobrogea la lumină.

Prin ajutorul de 300 lei ce ați bine-voit a oferi Instituțiunei noastre Cercul literar «Ovidiu», Majestatea Văstră a indicat tinerimei calea ce trebuie să urmeze și pe viitor, adică: muncă și iar muncă cinstită pe terimul cultural, pentru ca lumină să fie.

Și iată că, în mijlocul tristeței noastre, când inimile noastre sufereau din cauza indiferenței majorității, geniul Majestatei Văstre vine și ne înviorază pasul, ne încăldește sufletele, luminându-ne căraea... bătătorită de un an și mai bine.

Insuflețiți de atenția ce ni se dă din partea luminatei Carmen Sylva, Majestate, făgăduim solemn de a merge mereu înainte, păstrând în sufletele noastre dragoste nemărginită pentru geniala noastră Suverană care ne înțelege dorul ca o Mamă iubită, pentru înțeleptul Rege Carol I, care este imprimat adânc în sufletul nostru, pentru Familia regală și Țară.

Suntem aî M. V. prea plecași și prea supuși servi.

În numele Membrilor Cercului literar «Ovidiu».

Președinte, **Petru Vulcan.**

Secretar, **C. S. Lumezeanu.**

Intâmpinând greutatea enormă cu imprimarea revistei al cărei tiraj costă pentru fie-care număr suma de 140 lei, redactarea și administrarea ei, iar munca fiind gratuită oferită pentru luminarea dobrogenilor, rugăm pe toți românii de inimă în număr de peste 300 cărți au fost serviți în mod regulat cu revista de la aparițiunea ei, să ne sprijine cu plata abonamentului în cel mai scurt timp posibil pentru ca să nu sufere aparițiunea vre-o întârziere și să continue cum a apărut până acum regulat la epoca hotărâtă.

Redacția *Familia*, din Oradia mare, este călduros rugată a ne restitui de urgență clișeele, având necesitate de ele.

Poșta Redacției

A. Ionescu, Ostrov.— Am primit scrisoarea, numai să nu uiți ce ai promis pentru 1 Aprilie.

Procolul P. S. Caraomer.— La două scrisori nimic. Cum ved, cărți poștale nu găsești în localitate.

D-rei Adela, Brăila.— Primită târziu. Vor fi cercetate pentru numărul viitor. Romică nimic?

H. Dumitrescu, Oltina.— Ce atâta tăcere? (!)

A. M. Mangalia.— Am primit; mulțumiri. De să poți nu înceta.

Radu Viciu, Alacap.— Toți ai d-tale din Docuzol, ne-au încurajat ca... *raicul*, între care este și părintele Mărtinescu. Se vede că S. S. ține mult la... cultură!

C. Buruiană, Caramurat.— Ai vădit? Așa e că sunt de sêmă?

St. Moldoveanu, Murfatlar.— Mii de mulțumiri. Puțin ca d-ta la număr! Nu ne îndoim că nu vă veți limita aci.

V. Leonte, Loco.— Mulțumiri; însă nu înceta, ca să fii prenumărat printre acei de sêmă d-lui Moldovenu.

H. I. Tănăsescu, Cerna-Voda.— Ce faci frate, de nu-mi mai trimiți lista? Imi pare că... n'ai făcut nimic? Vorba ăluia: «La pomul lăudat să nu te duci cu sacul gol».

Ion Georgescu, Moșia Domnești.— Nu crede că mă îndoiesc de tine. Ți le-am expediat regulat; apoi cum de nu le-ai primit?

Lume.

G. Marinescu, Focșani.— Vești cum *calendele grecești* au ajuns mai degrabă de cum îți închipuiai? Acum la rîndul nostru le așteptăm să sosescă precum ne încredințezi.

Romanescu-Titus, Severiu.— Nu ne-am înșelat în prezicerea noastră, îți urăm succes la alte mai de sêmă. De-ocamdată cele trimise s'au publicat precum vești.

Ny. Loco.— Scrisoarea d-vastră ne-a făcut multă plăcere. Ziceți că nu cunoșteți ortografie? Să vede din modestie.

Emil, loco.— *Povestea* sosindu-ne prea târziu, se va publica în numărul viitor.

I. Butucescu, Erchișec.— Laudele celor săraci plac domnului. De aceea și noi nu ne supărăm de laudele ce ne aduceți, pentru că știm că ele pornesc din sinceritate. De cât de, mai va până acolo. Noi însă suntem încântați că ceea-ce am gândit de la început începe a se realiza acum, adică: de a înlesni puțința unei culturii mai întinse corpului didactic rural. Printre cei puțin carii au simțit curentul ce am determinat sunteți și d-v.

Dintre poeziile trimise v'am inserat una, nu pentru a vă încuraja de milă, dar fiind-că «E frig» s'a recomandat de sine.

Ingrijiiți pe viitor mai bine ortografia.

De ce scriți aproape ori-ce cuvînt cu literă mare?

Vulpe.

ABONAMENTELE LA REVISTA „OVIDIU“

Pe un an în țară	Lei 10.—	Pe 6 luni în străinătate	Lei 7.50
Pe un an în străinătate	15.—	Pe 3 luni în țară	3.—
Pe 6 luni în țară	5.—	Pe 3 luni în străinătate	5.—

Un număr . . . . . Banii 50
 Un număr vechi . . . . . Leu 1.—

Pentru veri-ce fel de anunț inserat în revista «Ovidiu» în spațiu de 10 linii, pe termen de o lună, se plătește 10 lei anticipativ. Pentru 3 luni 20 lei.

Rugăm pe onorații noștri cititori, cari s'au pătruns de apostolatul nostru, să bine-voiască a înainta abonamentul pe adresa d-lui P. Vulcan la redacția revistei «Ovidiu», fiind cunoscute sacrificiile morale și materiale ce facem pentru ridicarea nivelului de cultură în Dobrogea.

FARMACIA „MINERVA“
 festa KEFALA
 A trecut sub direcția domnului

KAUFMETZ

Farmacist diplomat
 din Viena, proprietar de farmacie în Brăila

Este din nou înzestrată cu tot felul de medicamente, specialități străine și indigene și tot felul de bandage și pansamente ultima perfecțiune. O recomandăm tuturor cititorilor noștri.

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA“
CONSTANȚA

Aducem la cunoștința numerosei noastre clientele, că am adus un forțe mare și bogat asortiment de **Cărți de vizite** pe cari le imprimăm cu cele mai frumoase caractere de litere cu **2 lei outa.**

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA“

CONSTANȚA

Strada Mircea Cel Mare No. 23

Efectuează ori-ce lucrare atingătoare de arta tipografică, precum: **Brosuri, Ziare, Afise, Programe, Registre, Circulari, Bilete de nunta, de logodna și botez, Facturi, Etichete, Diplome, Cărți de vizite și adrese etc.** cu caractere de litere din renumitele turnatorii Deberny & Co. Paris și Schelter & Giesecke din Leipsic (Germania).

Asemenia aducem la cunoștința Onor. Public că am înființat și un atelier de **Legătorie de Cărți** și ne obligăm a confecționa ori-ce lucrare atingătoare de această branșă.